

Janusz Szulist

"Teologia życia. Próba reinterpretacji dorobku ks. Franciszka Sawickiego",
Jarosław Babiński, [b. m.] 2013 :
[recenzja]

Studia Elbląskie 15, 457-459

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Jarosław B a b i ń s k i, *Teologia życia. Próba reinterpretacji dorobku ks. Franciszka Sawickiego*, Wydawnictwo Bernardinum, 2013, ss. 468.

Czynnik istnienia stanowi ważny wyznacznik charakterystyki świata stworzonego. Nieskończona wręcz perspektywa życia poszczególnych stworzeń przekłada się na niemalże nieograniczoną liczbę form życiowych. Ów stan rzeczy posiada znamienne konsekwencje. Trudno mianowicie sformułować definicję lub co najmniej listę podstawowych cech życia, znajdującą powszechne zastosowanie. Problemy terminologiczne związane z pojęciem życia piętrzą się jeszcze bardziej w aspekcie dynamiki bytowania. Wiadomo wszak, iż organizmy podlegają rozwojowi. Dodatkowo ma miejsce również progres form społecznych i ogólnoswiatowych, cechujących się właściwą sobie żywotnością. Doskonalenie życia obejmuje jednak nie tylko zakres doczesny egzystencji, ale również jej wymiar nadprzyrodzony. Wkroczenie w sferę nieskończoności dokonuje się poprzez wiarę, określającą sposób łączności człowieka z Bogiem. Skutkiem owego zjednoczenia jest osiągnięcie nowej formy bytowania, który zapewnia kosztowanie owoców zbawienia w wieczności.

Wszelkie trudności, związane z określeniem lub zdefiniowaniem życia, nie mogą zniechęcić naukowców, a tym bardziej specjalistów z dziedziny teologii i filozofii, do wnikliwych analiz elementów rzeczywistości, wpisanych w sposób egzystencji każdego stworzenia. Walorem obu omawianych nauk jest fakt, iż owe dyscypliny zakładają poszukiwanie pierwszych przyczyn, a także podejmowanie prób wyróżnienia wartości i zasad, których realizacja gwarantuje godziwość czynów ludzkich oraz daje poczucie spełnienia w relacjach z innymi ludźmi, jak też w stosunku do Boga. Ks. Jarosław Babiński w publikacji *Teologia życia. Próba reinterpretacji dorobku ks. Franciszka Sawickiego* wskazuje na możliwość refleksji nad fenomenem życia, dokonanej właśnie z perspektywy teologicznej i filozoficznej.

Recenzowana pozycja wydawnicza składa się z dziewięciu rozdziałów. Pierwsze dwie części służą przedstawieniu charakterystyki zagadnienia życia na przestrzeni dziejów. Autor dokonał wyboru najbardziej reprezentatywnych poglądów badawczych, dotyczących egzystowania. Nie pominął również „współczesnej dyskusji nad wartością życia” – problematyki człowieka, który stale dokonuje wyboru pomiędzy „cywilizacją śmierci” a „cywilizacją życia”. Trzeci rozdział zawiera prezentację źródeł inspiracji filozoficznych i teologicznych w refleksji ks. Franciszka Sawickiego. Na uwagę zasługuje fakt, iż Pelpliński Filozof uwzględni nie tylko dane po-

chodzące z nauk humanistycznych, ale również elementy problematyki z dziedziny nauk przyrodniczych. Tak szeroka perspektywa badawcza potwierdza komplementarny charakter dorobku ks. Sawickiego. Kolejne rozdziały ukazują zagadnienia, w kontekście których Pelpliński Naukowiec prezentuje problematykę życia. Pierwsza kwestia dotyczy celowości istnienia osoby ludzkiej. Człowiek został stworzony jako istota przyporządkowana do pewnego punktu odniesienia. Jest zatem w stanie egzystować dla Boga, ale również dla innych ludzi. Celem ludzkiego życia może być również wieczność. Kolejny problem, podejmowany w pismach ks. Sawickiego, stanowi kwestia związku czasu i życia. Znak temporalnego przemijania, jakim jest rozwój człowieka, wyznaczają takie stadia, jak: dzieciństwo, młodość, wiek dojrzwały i starość. Ponadto ludzie uczestniczą w procesach dziejowych, będących wypadkową ideologii, stopnia świadomości, a także poziomu rozwoju technicznego. Następne zagadnienie poruszane w publikacji dotyczy „życia jako służby Bogu”. Oddanie Stwórcy samego siebie dokonuje się w akcie wiary. Człowiek odkrywa wówczas najwyższy Boski Autorytet, który napełnia ludzką egzystencję treściami odpowiadającymi uwarunkowaniom natury osobowej. Brak wiary oznacza pustkę, stagnację i obumieranie. W kolejnym rozdziale autor przedstawia „poznanie jako funkcję życia”. Człowiek jest istotą intencjonalną, w czym mieści się ukierunkowanie na przedmioty poznania. Zdolności percepcyjne osoby ludzkiej wyznaczają obszar relacji ze światem. Rozum jako władza poznawcza umożliwia kontakt z Bogiem, podobnie jak odkrywanie Przyczyny Wszystkiego na drodze wiary, mieszczące się w ramach religijności. Epistemologia ludzka stanowi zatem podwaliny aktów będących formą uzewnętrznienia natury człowieczej. Owa naturalna otwartość człowieka w równym stopniu odnosi się do rzeczy stworzonych i nadprzyrodzonych. Osoba jest gotowa do poznawania świata, innych ludzi i Boga, gdyż owo zadanie wynika z jej natury. Kolejny rozdział omawianej publikacji, zatytułowany: *Życie jako budowanie miłości*, zawiera analizy dotyczące problematyki miłowania. Owa fundamentalna zdolność określa byt ludzki i nadaje zasadniczy charakter wszelkim relacjom, a więc znacznej części tego, co wyraża życie. Wzorcza miłość znajduje się w Bogu. Człowiek, realizując postulaty owej miłości, kształtuje porządek odpowiadający woli Bożej. Na podstawie analiz Autora można sformułować nawet wniosek, iż miłość jest zasadą łączącą doczesność z wiecznością. Człowiek kochający jest w stanie osiągnąć szczęście transcendujące rzeczywistość ziemską. Ostatni rozdział ukazuje życie jako czynnik kształtujący osobowość chrześcijańską. Życie jest życiem w pełni jedynie przy permanentnym odniesieniu do Chrystusa. Owa zależność najpełniej realizuje się we wspólnocie Kościoła, w ramach której naśladowanie Chrystusa wyznacza ścieżkę rozwoju osoby. W Jezusie ludzie odkrywają, kim są naprawdę, a także poznają najwłaściwszy cel doskonalenia. Można zatem stwierdzić, iż „bez Chrystusa człowiek jest istotą niezrozumiałą”.

W swojej publikacji, poświęconej dorobkowi naukowemu Franciszka Sawickiego, ks. Jarosław Babiński powraca do idei chrześcijaństwa jako religii nadziei. Człowiek otrzymuje dar życia i jest zobowiązany go rozwijać. Dla filozofa oznacza to wskazywanie na niezmiennie principia, tworzące strukturę rzeczywistości stworzonej. Dla teologa kształtowanie życia wyraża się w zbliżaniu do Boga jako Najwyższego Dobra, któremu winny być podporządkowane wszelkie działania. Proces

poznawczy, jak też doskonalące aktywności jednostki, obejmują zatem powołanie człowieka jako egzystującego pomiędzy światem doczesnym i nieskończonym. Publikacja ks. Babińskiego stanowi więc doniosłą formę przypomnienia o kondycji jednostki, która we współpracy z Bożą łaską zyskuje zdolność przemieniania świata ściśle według wskazań Opatrzności. Właśnie w owej zdolności kryje się największa nadzieja dla człowieka i wspólnot.

Ks. Janusz Szulist